

राजकीय संघटनांचे कार्यकर्ते आणि अशासकीय व्यक्ती
यांच्यामार्फत शासकीय कर्मचाऱ्यांनी त्यांच्या तक्रारीचे
निवारण आणि वैयक्तिक कामे करून घेण्यास प्रतिबंध.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
परिपत्रक क्रमांक सीडीआर-१००६/प्र.क्र.१२/०६/अकरा,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक :- १७.०८.२००६

परिपत्रक

पहा :- शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.सीडीआर-१०८५/९८६/२२/अकरा,
दि.६ जानेवारी, १९८६.

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियम २३ च्या तरतुदीनुसार शासकीय कर्मचाऱ्यांनी त्यांच्या सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबीसंबंधात राजकीय पुढाऱ्यांकदून दबाव आणणे ही गैरवर्तणूक आहे. सबब शासकीय कर्मचाऱ्यांनी त्यांच्या सेवाविषयक बाबीसंबंधीच्या तक्रारीचे निवारण आणि वैयक्तिक कामे करून घेण्यासाठी खासदार, आमदार, राजकीय संघटनांचे कार्यकर्ते आणि इतर अशासकीय व्यक्ती यांच्यामार्फत त्यांची गान्हाणी माननीय मंत्र्यांकडे नेऊ नयेत आणि तसे केल्याचे आढळून आल्यास ते शिस्तभंग कारवाईस पात्र ठरतील, अशा सूचना शासन परिपत्रक, राजनैतिक व सेवा विभाग, क्रमांक १५८१/३४, दिनांक १३ ऑक्टोबर १९५२, शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१०६९/डी-१, दिनांक ११ सप्टेंबर, १९६९, शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१०७४/५०७९/डी-१, दिनांक २४ जुलै १९७४ आणि शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१०८२/२५६७/२८-अकरा, दिनांक ३० ऑगस्ट, १९८२ अन्वये देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच, भविष्यकाळात अशी उदाहरणे शासनाच्या निर्दर्शनास आल्यास संबंधित कर्मचाऱ्याविरुद्ध कारवाई करण्याच्या सूचना शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१०८५/९८६/२२/अकरा, दिनांक ६ जानेवारी १९८६ अन्वये देण्यात आल्या आहेत. त्याचबरोबर शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१०९५/१०७/(प्रकरण७/९५)/अकरा, दि.६ मे १९९५ अन्वये वरील परिपत्रकान्वये विहित केलेल्या कार्यपद्धतीचा पुनरुच्चार करून, सर्व मंत्रालयीन विभाग तसेच त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख तसेच कार्यालय प्रमुख यांनी त्यामधील कार्यपद्धतीचे कटाक्षाने पालन करण्याची दक्षता घेणेबाबत सूचना केल्या आहेत.

२. वर परिच्छेद १ मध्ये उद्धृत केलेल्या नियमांची तरतूद असताना सुद्धा आणि या तरतुदीकडे वेळोवेळी लक्ष वेधण्यात येऊन सुद्धा (शासकीय कर्मचाऱ्यांनी) त्यांची सेवाविषयक वैयक्तिक कामे करून घेण्यासाठी

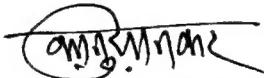
(कृ.मा.प...

खासदार किंवा आमदार यांचेमार्फत शासनावर दडपण आणण्याची प्रवृत्ती वाढतच आहे. शासनाने ह्या परिस्थितीची गंभीर दखल घेतली आहे. सबब, शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, दि.६.०१.१९८६ च्या परिच्छेद २ मधील (१) (२) आणि (३) मधील सूचनांऐवजी आता पुढील सुधारित सूचनानुसार कार्यवाही करण्यात यावी :-

"वरील नियमांचे/सूचनांचे उल्लंघन शासकीय अधिकारी/कर्मचाऱ्याने केल्याचे शासनाच्या निर्दर्शनास आल्यास प्रथम संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्याकडून त्याबाबत खुलासा घेण्यात यावा. तसेच, असा खुलासा करताना संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यास "आपला अशा पत्रव्यवहाराशी संबंध नसून त्याची दखल घेऊ नये" असे स्पष्टपणे कळविल्याखेरीज संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्यासंदर्भात प्राप्त झालेल्या पत्रव्यवहाराची/शिफारशींची दखल घेण्यात येऊ नये. अन्यथा, संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांची सदर पत्रव्यवहारास वा कृतीस अप्रत्यक्ष संमती वा मूकसंमती गृहीत धरून संबंधितांवर महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ मधील तरतुदीनुसार समुचित शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्याने शिस्तभंगाची कारवाई करावी."

३. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००६०८१७१५३२२००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(का. तु. सातकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

राज्यपाल यांचे सचिव,
मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मुख्य सचिव

शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव,
सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक,

- * प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ न्याय शाखा), मुंबई,
- * प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई,
- * प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- * सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,
- सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
- सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभागप्रमुख व कार्यालयप्रमुख,
- निवड नस्ती,